

Можарівський Я.А.

аспірант

*Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського*ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3884-2629>**Mozharivskiy Yaroslav**

Postgraduate Student

Taurida V.I. Vernadsky National University

ПОТЕНЦІАЛ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP POTENTIAL IN ENSURING THE ECONOMIC STABILITY OF TERRITORIAL COMMUNITIES

У статті розглянуто ключові аспекти впровадження публічно-приватного партнерства (ППП) у територіальних громадах України в контексті сучасних економічних викликів, зокрема в умовах воєнного стану. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку ефективних механізмів залучення інвестицій для відновлення місцевої інфраструктури, підвищення економічної стійкості спільнот і соціального добробуту населення. Метою дослідження є аналіз особливостей реалізації проектів PPP у територіальних громадах, оцінка їх впливу на економічний розвиток та формулювання рекомендацій для підвищення ефективності використання цього інструменту в Україні. У результаті проведеного дослідження виявлено позитивний вплив проектів PPP на місцеву економіку, зокрема через створення нових робочих місць, залучення інвестицій та модернізацію ключових інфраструктурних об'єктів. На основі аналізу запропоновано низку рекомендацій, зокрема розробку регіональних стратегій PPP, створення центрів підтримки для підготовки проектів, впровадження інноваційних механізмів фінансування та підвищення обізнаності місцевих громад щодо переваг PPP.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, публічно-приватне партнерство, територіальні громади, економічна стійкість, потенціал, інвестування, відновлення громад.

The article examines the key aspects of implementing public-private partnerships (PPP) in territorial communities of Ukraine in the context of modern economic challenges, particularly under martial law conditions. The relevance of the study is driven by the necessity to identify effective mechanisms for attracting investments to restore local infrastructure, enhance economic resilience, and improve the social well-being of the population. PPP is highlighted as one of the most promising tools for fostering cooperation between the state, businesses, and communities to address shared recovery and development objectives. The purpose of the study is to analyze the peculiarities of implementing PPP projects in Ukraine's territorial communities, assess their impact on economic development, and formulate recommendations for improving the efficiency of this tool. The article employs a systemic approach that enables the consideration of PPP as a comprehensive mechanism for collaboration. Comparative analysis methods were used to examine the practical experience of PPP implementation in various communities, statistical analysis to evaluate the dynamics of PPP projects in recent years, and graphical methods to visually present trends in the PPP domain. The study revealed the positive impact of PPP projects on the local economy, particularly through the creation of new jobs, attraction of investments, and modernization of key infrastructure facilities. The analysis of practical experience demonstrated the significant potential of this tool for the development of territorial communities, especially under conditions of limited public funding and increasing socio-economic challenges. Based on the analysis, several recommendations were proposed, including the development of regional PPP strategies, the establishment of support centers for project preparation, the introduction of innovative financing mechanisms, and raising public awareness about the benefits of PPP. It is concluded that PPP is an effective tool for ensuring sustainable development of Ukraine's territorial communities and overcoming the consequences of war.

Keywords: public-private partnership, territorial communities, economic sustainability, potential, investment, community recovery.

Постановка проблеми. Територіальні громади (ТГ) є основою соціально-економічного розвитку країни, адже саме вони забезпечують задоволення місцевих потреб населення, створюють сприятливі умови для бізнесу та виконують важливу соціальну функцію.

В умовах сучасних викликів, таких як війна, економічна нестабільність, децентралізація та зростання запитів громадян на якісні послуги, актуальним стає пошук нових інструментів забезпечення економічної стійкості громад. Одним із таких інструментів є

публічно-приватне партнерство (ППП), яке поєднує можливості державного сектору та приватного бізнесу для вирішення нагальних проблем територій.

Актуальність теми дослідження визначається необхідністю розширення джерел фінансування для розвитку інфраструктури громад, активізацією інвестиційної діяльності, підвищенням ефективності використання ресурсів та адаптацією громад до умов нестабільного середовища. PPP, як механізм взаємодії між цими секторами, пропонує нові можливості для залучення приватного капіталу, інноваційних технологій і управлінських рішень у проекти, які спрямовані на задоволення потреб мешканців ТГ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання використання публічно-приватного партнерства для забезпечення економічної стійкості територіальних громад викликає значний інтерес у сучасній науковій літературі. Дослідники підкреслюють, що співпраця між державними органами та приватним сектором сприяє ефективному управлінню ресурсами та стимулює інновації на місцевому рівні. Зокрема, в статті В. Довженко, Л. Першко, Ю. Сус [1] зазначається, що PPP об'єднує зусилля ТГ і приватного сектору, стимулюючи інновації та підвищуючи ефективність управління. Важливим аспектом є і вдосконалення нормативно-правової бази для розширення сфери дії PPP. У дослідженні О. Дідича, М. Наумко [2] обґрунтовано доцільність таких змін, що сприятиме більш ефективному впровадженню партнерських проектів у різних галузях економіки.

Крім того, PPP відіграє ключову роль у розвитку інноваційної діяльності та економічного зростання ТГ. Авторами (Д. Біленко, В. Калязіна, О. Лукашенко) [3] визначено важливість державно-приватного партнерства для налагодження дієвих механізмів розвитку інноваційної діяльності та економічного зростання на регіональному рівні. Авторським колективом [4] – Т. Заяць, С. Романюк та ін. – запропоновано пріоритетні напрями зміцнення спроможності територіальних громад України в умовах воєнного часу, які враховують проблемне поле їхнього розвитку, наявні обмеження та ризики, а також запит самих громад на стійкий розвиток. А в статті Т. Заяць, О. Сиви, Т. Нечитайло [5] наголошено, що поступово формується ефективна інформаційно-комунікаційна інфраструктура на рівні територіальних громад, що забезпечує тісний взаємозв'язок між місцевими жителями та системою адміністрування, сприяючи зміцненню соціального і людського капіталу через інновації в IT-сфері та розвиток цифрових навичок.

В умовах переходу до циркулярної економіки реалізація проектів PPP дозволяє громадам мінімізувати витрати ресурсів та підвищити ефективність їх використання. Дослідження Ю. Лоли та Г. Брусильцевої [6] підкреслює, що впровадження проектів державно-приватного партнерства в умовах циркулярної економіки надає можливість громадам мінімізувати витрати ресурсів та вийти на новий рівень сталого розвитку.

Таким чином, огляд літератури свідчить про значний науковий інтерес до потенціалу PPP як механізму забезпечення економічної стійкості територіальних громад. Проте питання практичної реалізації, врахування локальних особливостей та інтеграції інноваційних підходів залишаються відкритими, що створює простір для дискусій.

Формулювання завдання дослідження. Основною метою статті є аналіз потенціалу публічно-приватного партнерства у зміцненні економічної стійкості територіальних громад. Зокрема, дослідження охоплює ключові аспекти впровадження PPP:

1. Розкриття теоретичних основ PPP та їх адаптація до потреб територіальних громад в Україні.

2. Оцінка практичного досвіду реалізації проектів PPP у громадах, аналіз їх впливу на економічну стабільність і розвиток.

3. Визначення переваг та обмежень PPP у контексті забезпечення довготривалої економічної стійкості.

4. Формулювання рекомендацій для ефективного використання PPP у практиці місцевого самоврядування.

У статті пропонується особливу увагу приділити аналізу поточних викликів, що постають перед територіальними громадами України, зокрема в умовах воєнного стану, а також можливостям використання PPP для подолання таких викликів. Зміцнення інфраструктури, забезпечення енергетичної незалежності, залучення інвестицій для відновлення пошкоджених об'єктів і створення нових робочих місць – ці питання стають ключовими для ефективного функціонування громад і формують перелік подальших напрямів досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державно-приватне партнерство є ефективним механізмом забезпечення економічної стійкості територіальних громад, що базується на поєднанні ресурсів, досвіду та компетенцій держави й приватного сектору. Згідно із загальноприйнятим підходом, PPP охоплює довготривалу співпрацю, у рамках якої держава делегує частину своїх функцій приватним суб'єктам, водночас залишаючи за собою регулюючу роль.

В Україні теоретичне підґрунтя PPP базується на міжнародних концепціях взаємодії публічного та приватного секторів, адаптованих до специфіки національного економічного середовища. Основні принципи включають прозорість, розподіл ризиків між сторонами, довгостроковий характер співпраці та досягнення взаємовигідних результатів. У контексті ТГ ці принципи мають враховувати особливості місцевої економіки, потреби громади та обмеженість бюджетних ресурсів.

Після схвалення Проекту Закону про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин, який пройшов довгий шлях від реєстрації 01.10.2019 р. до підписання Президентом України 24.05.2021 р., потенціал об'єднаних територіальних громад щодо укладання угод PPP значно зріс, що створило нові можливості для розвитку інфраструктури та покращення якості послуг на місцевому рівні [7]. Цим Законом України № 1423-IX передбачено передачу земель державної власності за межами населених пунктів (крім земель, необхідних державі для виконання її функцій) до комунальної власності сільських, селищних та міських рад [8]. Також встановлюється чіткий механізм фіксації у Державному земельному кадастрі меж громад, надаються повноваження органам місцевого самоврядування змінювати цільове призначення земельних ділянок приватної власності та затверджувати детальні плани території за межами населених пунктів.

Вже під час воєнного стану в Україні було прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення механізмів державно-приватного партнерства, наприклад [9–11]:

– Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2022 року № 1241: затверджує порядок ведення Реєстру довгострокових зобов'язань у рамках ДПП, що забезпечує облік та моніторинг зобов'язань держави перед приватними партнерами;

– Постанова КМУ від 8 лютого 2023 року № 117: визначає порядок прийняття рішення про надання державної підтримки для здійснення ДПП, встановлюючи чіткі критерії та процедури для отримання такої підтримки;

– Постанова КМУ від 14 березня 2023 року № 222: регулює порядок спрямування коштів на підготовку проєктів ДПП та виконання довгострокових зобов'язань щодо об'єктів державної власності, що сприяє належному фінансовому забезпеченню та реалізації проєктів.

Ці нормативно-правові акти спрямовані на підвищення прозорості, ефективності та привабливості державно-приватного партнерства в Україні, створюючи сприятливі умови для залучення приватних інвесторів до реалізації спільних проєктів з державою.

Адаптація теоретичних основ до потреб громад України передбачає:

– створення ефективних механізмів комунікації між місцевими органами влади та потенційними інвесторами;

– врахування соціально-економічних особливостей регіонів, зокрема демографічної ситуації, рівня зайнятості та наявності інфраструктури;

– розробку нормативно-правової бази, що забезпечує захист інтересів усіх учасників партнерства та сприяє залученню приватного капіталу.

Таким чином, ППП виступає як інструмент посилення економічної стабільності ТГ через впровадження сучасних підходів до управління ресурсами та забезпечення сталого розвитку.

Практика впровадження ППП у територіальних громадах України демонструє як успішні приклади, так і певні виклики. Серед найбільш поширених напрямів співпраці можна виділити модернізацію інфраструктури, розвиток енергетичного сектору та сфери охорони здоров'я. Наприклад, у рамках програм з енергозбереження приватні партнери часто беруть на себе фінансування та реалізацію проєктів термо-модернізації комунальних об'єктів. Це сприяє не лише економії бюджетних коштів, а й зниженню витрат на енергоносії в довгостроковій перспективі. Водночас аналіз практичних кейсів свідчить про наявність певних обмежень, зокрема:

– недостатню підготовленість громад до участі в конкурсах на реалізацію ППП через брак кваліфікованих кадрів;

– високі вимоги приватних партнерів до гарантій з боку держави;

– відсутність єдиної стратегії впровадження ППП на регіональному рівні.

Однак позитивний досвід таких проєктів демонструє значний потенціал ППП у підвищенні економічної стійкості громад, зокрема шляхом створення нових робочих місць, підвищення якості послуг та стимулювання інвестиційної активності.

Потенціал державно-приватного партнерства у забезпеченні економічної стійкості ТГ можна охарактеризувати його впливом на спроможність громад через можливі інструменти реалізації ППП (табл. 1.).

Основними перевагами використання ППП у ТГ є:

– оптимізація використання ресурсів. Держава отримує доступ до приватного фінансування, що

Таблиця 1.

Інструменти реалізації потенціалу державно-приватного партнерства

Аспект ППП	Опис та характеристика	Вплив на стійкість територіальних громад	Інструменти та механізми для реалізації
Інфраструктурні проєкти	Розвиток та модернізація інфраструктури (дороги, водопостачання, енергетика, ЖКГ)	Підвищення якості життєвих умов, залучення інвестицій, стимулювання економічного прогресу, покращення доступу до базових послуг	Державні інвестиції, приватні інвестори, публічно-приватне фінансування
Екологічні програми	Реалізація енергозберігаючих і екологічно чистих технологій, відновлення екосистем	Зниження витрат на енергоносії, підвищення екологічної безпеки, позитивний вплив на здоров'я населення	Зелені облигації, державні програми підтримки, приватні інвестиції в енергетичні проєкти
Підтримка малого і середнього бізнесу	Сприяння розвитку підприємництва через інвестиції, навчання, доступ до фінансування	Зростання зайнятості, підвищення конкурентоспроможності регіону, залучення нових інвесторів, зниження рівня безробіття	Кредитування, грантові програми, державні та приватні акселератори для бізнесу
Освітньо-наукові ініціативи	Співпраця в створенні та розвитку навчальних закладів, наукових центрів та інноваційних хабів	Підвищення рівня кваліфікації робочої сили, стимулювання інновацій, поліпшення економічної продуктивності та конкурентоспроможності	Партнерства з університетами, бізнес-інкубатори, програми фінансування інновацій
Соціальні проєкти	Розвиток соціальної інфраструктури: охорона здоров'я, соціальний захист, культурні проєкти	Підвищення соціальної стійкості громади, зменшення соціальної нерівності, покращення якості життя мешканців	Фінансування через соціальні облигації, програми місцевого самоврядування, партнерства з НГО

Джерело: складено автором

дозволяє реалізовувати масштабні проекти без суттєвого збільшення навантаження на бюджет;

- підвищення ефективності управління. Приватний сектор здатен впроваджувати інноваційні підходи та технології, які прискорюють реалізацію проектів;

- соціально-економічний ефект. ППП створює умови для залучення інвестицій, розвитку місцевого бізнесу та покращення якості життя населення.

Водночас існують певні обмеження, серед яких:

- високі ризики невиконання умов договору з боку приватного партнера;

- недостатній рівень обізнаності органів місцевого самоврядування про механізми ППП;

- значні бюрократичні перешкоди при узгодженні проектів.

Для подолання цих обмежень необхідне вдосконалення законодавчої бази, підвищення кваліфікації кадрів у громадах та активізація інформування про можливості ППП. Отже, необхідно активно працювати над вдосконаленням правових, фінансових та організаційних механізмів ППП, а також залучати новітні технології та інструменти для забезпечення сталого розвитку місцевої економіки. Важливою є також підготовка органів місцевого самоврядування до управління проектами ППП, що вимагає високої кваліфікації та адаптації до нових умов. З огляду на позитивний міжнародний досвід, впровадження ППП в Україні є необхідним кроком для забезпечення стабільності та сталого розвитку на місцевому рівні, особливо в умовах постійних економічних і соціальних викликів. Важливим аспектом у реалізації стратегічних цілей громад є така особливість приватного партнера, як гнучкість і маневреність при плануванні, узгодженому коригуванні стратегічних планів та їх реалізації [12].

У період з 2015 до 2017 року спостерігається зростання кількості проектів ППП в Україні, що означає посилений інтерес до механізму співпраці між державою та бізнес-сектором (рис. 1.). Починаючи з 2018 року, кількість угод демонструє незначні коли-

вання в межах 187–193, що вказує на сталий рівень популярності ППП. В 2023 році кількість угод досягла 198 од., що є найвищим показником за аналізований період. Це може свідчити про активізацію ППП навіть в умовах воєнного стану. 74,61% варіацій у кількості угод ППП пояснюються побудованим лінійним трендом – графік загалом відповідає загальній тенденції, хоча можливі деякі відхилення через зовнішні фактори.

У розрізі сфер реалізації проектів державно-приватного партнерства найбільше угод укладається в таких напрямках, як інфраструктура, цифровізація, енергетика, безпечне довкілля:

- транспортна інфраструктура: значна частка проектів зосереджена на будівництві та експлуатації доріг, мостів, портів та аеропортів. Це сприяє покращенню логістики, зменшенню витрат на перевезення та розвитку регіонів;

- енергетика: у цій сфері ППП орієнтоване на розвиток відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності будівель, промислових об’єктів і комунальних систем, модернізацію енергетичних мереж;

- інформаційно-телекомунікаційний сектор: проекти ППП у цій сфері зосереджуються на розширенні доступу до високошвидкісного інтернету, впровадженні цифрових платформ для управління громадськими послугами, вдосконаленні телекомунікаційної інфраструктури, а також створенні смарт-систем для міст (розумне освітлення, моніторинг трафіку тощо);

- утилізація відходів: реалізуються проекти, спрямовані на створення сучасних систем збору, сортування, переробки та утилізації сміття, що зменшує екологічний тиск на громади;

- соціальна інфраструктура: спостерігається поступове зростання проектів у сфері охорони здоров’я, освіти та житлово-комунального господарства, які спрямовані на підвищення якості життя населення.

Зокрема, протягом 2015–2023 рр. на території України акумульовано 3,8 млрд. дол. інвестицій публічно-

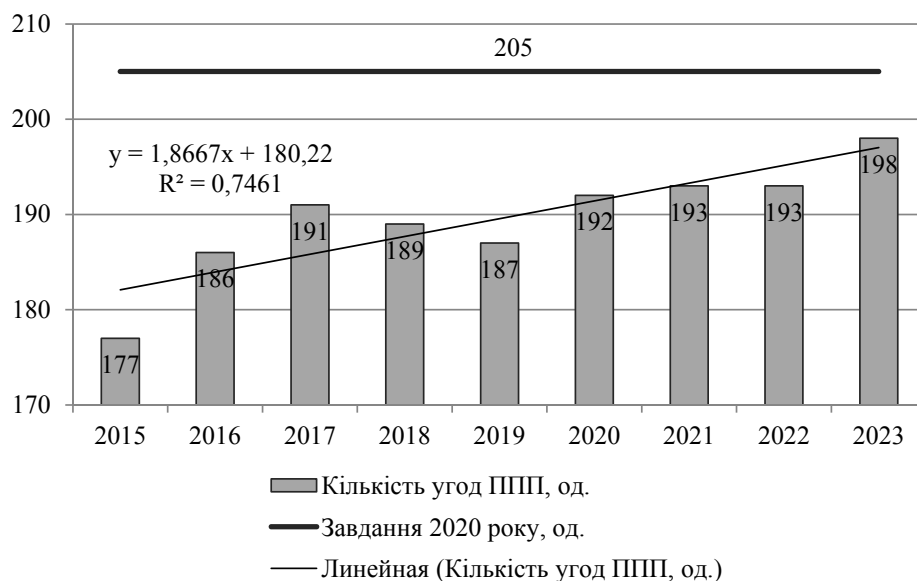

Рис. 1. Кількість проектів публічно-приватного партнерства в Україні

Джерело: складено на основі [13].

приватного партнерства, із них 3,5 млрд. це енергетичні проекти [14].

Висновки. Державно-приватне партнерство є важливим інструментом для розвитку територіальних громад, забезпечення економічної стійкості та інноваційного розвитку. Успіх реалізації проектів ППП залежить від багатьох факторів, включаючи ефективну регіональну стратегію, підтримку з боку держави та високий рівень обізнаності серед громадян і підприємців.

Наведемо заходи для забезпечення сталого розвитку ТГ у напрямі до більш ефективного використання інструментів державно-приватного партнерства:

1. Розробка регіональних стратегій ППП – створення спеціалізованих планів для кожної ТГ з урахуванням її унікальних потреб і можливостей, а також координація з національними цілями розвитку.

2. Формування центрів підтримки ППП – організація консультативних та навчальних платформ для місцевих органів влади та підприємців, які допомагатимуть з розробкою проектів та пошуком інвесторів.

3. Запровадження інноваційних механізмів фінансування – впровадження новітніх фінансових інструментів, таких як зелені облігації, для залучення коштів на екологічно стійкі проекти.

4. Підвищення обізнаності місцевих громад – організація тренінгів і освітніх кампаній для розширення

знань про ППП серед громадян та представників органів місцевого самоврядування.

5. Посилення міжсекторальної співпраці – сприяння діалогу між державними, приватними та громадськими структурами для обміну досвідом і пошуку спільних рішень у реалізації проектів ППП.

6. Оптимізація правового забезпечення ППП – удосконалення нормативно-правової бази для забезпечення прозорості, підвищення ефективності та зниження адміністративних бар'єрів.

7. Залучення міжнародних партнерів – розвиток співпраці з міжнародними організаціями для імплементації найкращих зарубіжних кейсів у вітчизняний простір, залучення інвестицій та впровадження передових технологій у місцеві проекти.

8. Моніторинг і оцінка ефективності проектів ППП – створення системи оцінки результатів для забезпечення ефективності проектів і коригування стратегії у разі необхідності.

9. Створення механізмів публічного контролю – забезпечення участі громадян у процесах реалізації проектів для підвищення прозорості та довіри до партнерства.

10. Інтеграція ППП у стратегії сталого розвитку – врахування принципів сталого розвитку в реалізації проектів, зокрема в галузях екології, енергозбереження, освіти та інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Довженко В.А., Першко Л.О., Сус Ю.Ю. Планування фінансових ресурсів територіальних громад в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2024. № 13. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-02-02>
2. Дідич О.Р., Наушко М.М. Поняття та сутність державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34(73). № 6. С. 69–77. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.6/12>
3. Біленко Д.В., Калязіна В.А., Лукашенко О.Ч. Інноваційні державно-приватні проекти як напрям зміцнення місцевих фінансів. *Бізнес Інформ*. 2021. № 10. С. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-69-75>
4. Заяць Т., Романюк С. та ін. Пріоритетні напрями формування спроможних територіальних громад в Україні. *Agricultural and Resource Economics*. 2024. Vol. 10. No. 1. P. 135–164. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.01.06>
5. Заяць Т., Сова О., Нечитайло Т. Розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури в сприянні резиліентності територіальних громад. *Ефективна економіка*. 2024. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.17>
6. Лола Ю.Ю., Брусильцева Г.М. Державно-приватне партнерство в економічній моделі замкнутого циклу під час кризи. *Чумаченківські читання: зб. наук. праць*. НАН України, Ін-т економіки пром-сті; редкол.: О.О. Хандій (голов. ред.), В.І. Ляшенко (відп. ред.), В.Є. Куриляк та ін. Київ, 2021. 392 с. С. 106–116. DOI: <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2021.106-116>
7. Голян В., Погуляйко Ю. Державно-приватне партнерство як інструмент інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку регіону в умовах децентралізації. *Evropský časopis ekonomiky a managementu*. 2021. Volume 7. Issue 3. P. 46–54. DOI: <https://doi.org/10.46340/eujem.2021.7.3.7>
8. Закон України від 28 квітня 2021 р. № 1423-IX Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66970
9. Постанова КМУ від 4 листопада 2022 р. № 1241 Про затвердження Порядку ведення Реєстру довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1241-2022-%D0%BF#Text>
10. Постанова КМУ від 8 лютого 2023 р. № 117 Про затвердження Порядку прийняття рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2023-%D0%BF#Text>
11. Постанова КМУ від 14 березня 2023 р. № 222 Про затвердження Порядку спрямування коштів на підготовку проектів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2023-%D0%BF#Text>
12. Лисяк Л., Качула С. Фінансовий механізм публічно-приватного партнерства у реалізації стратегічних цілей розвитку територій України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-72>
13. Sustainable Development Goals. 17 goals to transform our world. Number of projects of public-private partnership. 2024. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/17-3-1>
14. World Bank Group. Private Participation in Infrastructure. 2024. URL: <https://ppi.worldbank.org/en/snapshots/country/ukraine>

References:

1. Dovzhenko V., Pershko L., Sus Yu. (2024) Planuvannia finansovykh resursiv terytorialnykh hromad v umovakh voiennoho stanu ta povoiennoho vidnovlennia Ukrainy [Planning of the financial resources of territorial communities under the conditions of martial law and the post-war reconstruction]. *Problems of Modern Transformations. Series: Law, Public Management and Administration*. no 13. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-02-02> (in Ukrainian)
2. Didych O., Naumko M. (2023) Poniattia ta sutnist derzhavno-pryvatnoho partnerstva u sferi natsionalnoi bezpeky Ukrainy [The concept and essence of public-private partnership in the sphere of national security of Ukraine]. *Scientific notes of V.I. Vernadsky Taurida National University. Series: Public administration*. vol. 34(73). no 6. pp. 69–77. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.6/12> (in Ukrainian)
3. Bilenko D., Kaliuzina V., Lukashenko O. (2021) Innovatsiini derzhavno-pryvatni proiekty yak napriam zmitsnennia mistsevykh finansiv [The Innovative Public-Private Projects as a Direction of Strengthening Local Finance]. *Business Inform*. no 10. pp. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-69-75> (in Ukrainian)
4. Zaiats T., Romaniuk S., et al. (2024) Priorytetni napriamy formuvannia spromozhnykh terytorialnykh hromad v Ukraini [Priority areas for the formation of capable territorial communities in Ukraine]. *Agricultural and Resource Economics*. vol. 10. no 1. pp. 135–164. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.01.06> (in Ukrainian)
5. Zaiats T., Sova O., Nechytailo T. (2024) Rozvytok informatsiino-komunikatsiinoi infrastruktury v sprianni rezylientnosti terytorialnykh hromad [Development of information and communication infrastructure in promoting the resilience of territorial communities]. *Efektivna ekonomika*. no 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.17> (in Ukrainian)
6. Lola Yu., Brusiltseva H. (2021) Derzhavno-pryvatne partnerstvo v ekonomichnii modeli zamknutoho tsykladu pid chas kryzy [Public-private partnership in the economic model of a closed cycle during the crisis]. *Chumachenko's readings: coll. of science works*. 392 p. Pp. 106–116. DOI: <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2021.106-116> (in Ukrainian)
7. Golian V., Pohuliaiko Yu. (2021) Derzhavno-pryvatne partnerstvo v ekonomichnii modeli zamknutoho tsykladu pid chas kryzy [Public-private partnership as a tool for investment and innovation support of regional development in the context of decentralization]. *Evropský časopis ekonomiky a managementu*. volume 7. issue 3. pp. 46–54. DOI: <https://doi.org/10.46340/eujem.2021.7.3.7> (in Ukrainian)
8. *The Law of Ukraine*. (2021) On Amendments to the Land Code of Ukraine and other legislative acts on improving the system of management and deregulation in the field of land relations. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66970 (accessed December 20, 2024). (in Ukrainian)
9. *Resolutions of the CMU* On the approval of the Procedure for maintaining the Register of long-term obligations within the framework of public-private partnership. (2022). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1241-2022-%D0%BF#Text> (accessed December 20, 2024). (in Ukrainian)
10. *Resolutions of the CMU* On the approval of the Procedure for making a decision on providing state support for the implementation of a public-private partnership. (2023). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2023-%D0%BF#Text> (accessed December 20, 2024). (in Ukrainian)
11. *Resolutions of the CMU* On the approval of the Procedure for the allocation of funds for the preparation of public-private partnership projects and the fulfillment of long-term obligations within the framework of public-private partnership regarding state-owned objects. (2023). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2023-%D0%BF#Text> (accessed December 20, 2024). (in Ukrainian)
12. Lysiak L., Kachula S. (2023) Finansovyi mekhanizm publichno-pryvatnoho partnerstva u realizatsii stratehichnykh tsilei rozvytku terytorii Ukrainy [Financial mechanism of public-private partnership in implementation of strategic goals of the development of the territories of Ukraine]. *Economy and Society*. no 53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-72> (in Ukrainian)
13. *Sustainable Development Goals*. 17 goals to transform our world. Number of projects of public-private partnership. (2024). Available at: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/17-3-1> (accessed December 20, 2024).
14. *World Bank Group*. Private Participation in Infrastructure. (2024). Available at: <https://ppi.worldbank.org/en/snapshots/country/ukraine> (accessed December 20, 2024).